

Informācija par ekspertu

Vārds	Jāzepe	Uzvārds	Logins
Darbvietā	Latvijas Universitātē	Amats	docents
Grāds/ profesionālā kvalifikācija		Dr. ķīm.	
Apliecinu, ka, vērtējot studiju programmu, man NAV interešu konflikts/-a			

Atzinums sniegts, pamatojoties uz vizītes laikā gūtajām atziņām un veiktajiem novērojumiem un izmantoti šādi avoti:

1. Latvijas Lauksaimniecības universitātes (turpmāk – LLU) iesniegums ar lūgumu apstiprināt izmaiņas studiju virzienā “Ražošana un pārstrāde” un veikt izmaiņas akreditācijas lapā (turpmāk – iesniegums).
2. LLU Senāta lēmums ar pielikumiem: 1) izmaiņu pamatojums, 2) tabulas veidā strukturēta informācija par programmu un par plānotajām izmaiņām, 3) studiju plāns latviešu valodā un 4) programmas “Pārtikas zinātne” akadēmiskā personāla saraksts ar tajā norādīto docētāju angļu valodas zināšanu līmeni un docētāju parakstiem.
3. LLU Pārtikas tehnoloģijas fakultātes (turpmāk – PTF) Domes lēmuma, LLU reģistrācijas apliecības, LLU studiju virziena “Ražošana un pārstrāde” akreditācijas lapas kopija.
4. Studiju kursu apraksti angļu valodā (iekļauta anotācija, studiju rezultāti un to vērtēšana un literatūra);
5. LLU iesniegtā papildu informācija: studiju kursu apraksti angļu valodā (kopijas no LLU e-vides); studiju programmas plāns un aagistra diploma tulkojums angļu valodā.
6. Pēc vizītes LLU iesniegtā papildu informācija: precizēti studiju kursu apraksti, precizēts studiju plāns, analītiska informācija par docētajiem kursiem angļu valodā studiju programmā “Pārtikas zinātne”, tos apguvušo ārzemju studentu skaitu.
7. LLU attīstības stratēģija – <https://www.llu.lv/lv/strategija>.
8. Augstskolu likums – <https://likumi.lv/doc.php?id=37967>.
9. Ministru kabineta 2018. gada 11. decembra noteikumi Nr. 793 “Studiju virzienu atvēršanas un akreditācijas noteikumi.” – <https://likumi.lv/ta/id/303956-studiju-virzienu-atversanas-un-akreditacijas-noteikumi>.
10. Ministru kabineta 2018. gada 11. decembra noteikumi Nr. 795 “Studiju programmu licencēšanas noteikumi.” – <https://likumi.lv/ta/id/303957-studiju-programmu-licencesanas-noteikumi>.
11. Ministru kabineta 2014. gada 13. maija noteikumi Nr. 240 “Noteikumi par valsts akadēmiskās izglītības standartu.” – <https://likumi.lv/doc.php?id=266187> (turpmāk – MK noteikumi Nr. 240).

1. Informācija par augstskolas/ koledžas plānotajām izmaiņām

LLU plāno veikt izmaiņas studiju virziena “Ražošana un pārstrāde” (akreditācijas lapa Nr. 92, izsniegta 02.07.2018.) akadēmiskajā maģistra programmā “Pārtikas zinātne” (licence Nr. 04056-78 izsniegta 25.11.2009.), papildinot programmas īstenošanas valodu ar angļu valodu. Izmaiņu pamatojums ir Augstskolu likuma 56. panta 3. daļas 1. punkts, kur noteikti gadījumi, kad studiju programmu īstenošanā iespējama svešvalodu lietošana un cita starpā noteikts, ka studiju programmas var īstenot Eiropas Savienības oficiālajās valodās, ja tās apgūst ārvalstu studējošie.

2. Vizītes gaitas un tikšanās ar augstskolas pārstāvjiem pārskats

Vizītes gaitā notika tikšanās ar LLU administrācijas pārstāvjiem. Tikšanās tika organizēta kā apaļā galda diskusija un tajā piedalījās eksperts un administrācijas pārstāvji S. Sproģe un M. Šabovics. LLU pārstāvji tika informēti par Akadēmiskās informācijas centrā (turpmāk – AIC) saņemto un eksperta rīcībā esošo informāciju par izmaiņu nepieciešamību. LLU apliecināja šo izmaiņu aktualitāti. Turpmākā tikšanās laikā tika pārrunāti jautājumi:

- par LLU, LLU PTF un studiju programmā “Pārtikas zinātne” uzkrāto pieredzi darbā ar angļu valodā studējošajiem studentiem;
- par iesniegto izmaiņu atbilstību likumdošanai un normatīvajiem aktiem;
- par LLU un LLU PTF gatavību uzsākt studiju īstenošanu minētajā programmā angļu valodā.

Eksperta tikšanās laikā ar studiju virziena un programmas vadību piedalījās I. Ciproviča un T. Ķince. LLU pārstāvji prezentēja plānotās izmaiņas programmā, norādot uz uzkrāto pieredzi darbā ar Erasmus studentiem. Tikšanās laikā tika pārrunāti jautājumi:

- par mācībspēku gatavību docēt studiju kursus angļu valodā;
- par mācību vides atbilstību studējošo vajadzībām (studiju procesa nodrošinājums ar nepieciešamo literatūru, e-studiju vidi, citiem informācijas resursiem, materiāli tehnisko bāzi);
- par studiju kursu aprakstiem.

Tika nodrošināta iespēja iepazīties ar studiju programmas “Pārtikas zinātne” studentiem izstrādāto e-vidi angļu valodā, kā arī ar mācību auditorijām un laboratorijām.

Tikšanās laikā ar studiju programmas “Pārtikas zinātne” mācībspēkiem asoc. prof. Jeļenu Zagorsku, doc. Zandu Krūmu, prof. Dainu Kārklīņu, asoc. prof. Māru Dūmu, prof. Rutu Galoburdu, doc. Evitu Straumīti un prof. Sandru Muižnieci Brasavu tika pārrunāta docētāju pieredze darbā ar ārvalstu studentiem un, it īpaši, kā studenti apgūst programmas “Pārtikas zinātne” studiju kursus angļu valodā.

Vizītes noslēgumā PTF pārstāvji I. Ciproviča un M. Šabovics tika informēti par vizītes gaitu, eksperta secinājumiem pēc klātienes vizītes, kā arī īstermiņa rekomendācijām, kuras LLU jāizpilda līdz AIC Studiju kvalitātes komisija pieņem lēmumu par izmaiņu pieļaujamību.

3. Plānoto izmaiņu analīze un ietekme uz studiju procesu un tā kvalitāti, kā arī izmaiņu atbilstība normatīvo aktu prasībām

3.1. Izmaiņu atbilstība normatīvo aktu prasībām

Vizītes laikā tika pārrunāti jautājumi, kas saistīti ar studiju programmas atbilstību normatīvo aktu prasībām. Studiju plāns kopumā atbilst normatīvo aktu prasībām, taču tika diskutēts par nepieciešamību ietvert tajā latviešu valodas apguves kursu un ar vides aizsardzību

un civilo aizsardzību saistīto studiju saturu. LLU administrācijas pārstāvji, studiju virziena un programmas vadība pauda izpratni par studiju plāna atbilstības nepieciešamību Augstskolu likuma 56. panta 3. daļai “*Eiropas Savienības oficiālajās valodās var īstenot studiju programmas, kuras ārvalstu studējošie apgūst Latvijā, un studiju programmas, kuras īsteno Eiropas Savienības programmu un starpvalstu līgumos paredzētās sadarbības ietvaros. Ārvalstu studējošajiem studiju kursu obligātajā apjomā iekļaujama valsts valodas apguve, ja studijas Latvijā ir paredzamas ilgāk par sešiem mēnešiem vai pārsniedz 20 kredītpunktus.*” LLU ir uzkrāta pieredze latviešu valodas apguves kursa docēšanā ārzemju studentiem – visās LLU bakalaurs programmās ārzemju studentiem ir iekļauts latviešu valodas kurss 4 KP apmērā, kā arī šādus kursus LLU Valodu centrs piedāvā apgūt ārpus studiju programmas apjoma. Pēc vizītes LLU iesniegtajā precizētajā studiju plānā latviešu valodas apguves kurss ir iekļauts tā izvēles kurss (C daļā). Taču, atbilstoši minētā likuma prasībām, tas īstenojams programmas obligātajā daļā, t.i., iekļaujams studiju plāna obligātajā daļā (A daļā).

Savukārt MK noteikumu Nr. 240 21. pantā ir norādīts: “*Ja studējošais [Vides aizsardzības likumā](#) un [Civilās aizsardzības likumā](#) noteiktās prasības nav apguvis zemāka līmeņa studiju programmā, viņš to apgūst papildus maģistra studiju programmai.*”. Pēc eksperta ieteikuma šo prasību nevajadzētu ignorēt, jo studiju virziens akreditēts līdz 2019. gada 4. jūnijam, bet ar grozījumiem Augstskolu likumā – līdz 2021. gada 31. decembrim. Uz šajā studiju gadā imatrikulētajiem ārzemju studentiem būs attiecināmas MK noteikumu Nr. 240 prasības, tāpēc tika rosināts rast problēmas risinājumu. Pēc vizītes LLU papildus iesniegtajā precizētā studiju plāna izvēles daļā ir iekļauti atbilstošie kursi, tādējādi trūkumi precizētā studiju plāna apstiprināšanas gadījumā tiktu novērsti. Bez tam vizītes laikā tika apliecināts, ka arī ārzemju studentiem pastāvēs iespēja atzīt iepriekš apgūtos studiju kursus ar līdzvērtīgu saturu.

Pārrunās tika konstatēts, ka LLU ir izveidota normatīvā bāze, metodiskās norādes un studiju kursu aprakstu paraugi, kā arī ir vienots studiju kursu reģistrs noteiktas formas kursu aprakstu ievietošanai. Studiju kursu reģistrā ir pieejami visu studiju plānā norādīto studiju kursu apraksti latviešu un angļu valodā. Kaut arī kopumā studiju kursu apraksti ir izstrādāti atbilstoši Augstskolu likuma 56.¹ panta prasībām, tajos ir dažāda to satura detalizācijas pakāpe, galvenokārt attiecībā uz zināšanu, prasmju un kompetenču formulējumu. Pēc eksperta vizītes LLU ir iesniegusi precizētus studiju kursu aprakstus, kur minētie trūkumi novērsti.

AIC iesniegtajā studiju plānā latviešu valodā tika norādīts, ka studiju kursi tiek vērtēti ar atzīmi, ar ieskaitīti vai ar ieskaitīti (ar atzīmi). Savukārt studiju plānā angļu valodā kā kursa gala vērtēšanas formas tika norādītas: vērtējums ar atzīmi un ieskaitīti. Pēc eksperta vizītes LLU ir iesniegusi precizētu studiju plānu, papildinot to ar informāciju par studiju kursiem, kuros gala vērtējums ir ieskaitīti (ar atzīmi). Tādējādi pēc precizētā studiju plāna apstiprināšanas minētā neatbilstība tiktu novērsta.

3.2. Izmaiņu ietekme uz studiju kvalitāti un gatavība īstenot programmu

LLU mērķtiecīgi īsteno studiju internacionalizācijas procesu. Atbilstoši LLU attīstības stratēģijai, studiju un mūžizglītības internacionalizācija ir viens no augstskolas stratēģijas vidējā termiņa mērķiem. LLU ir izstrādājusi Internacionalizācijas attīstības plānu. LLU uzkrājusi vērtīgu pieredzi ārzemju grupu veidošanā, piem., veterinārmedicinā, kur vienā grupā ir vismaz 14 studējošo. LLU PTF lēmumu uzņemt ārvalstu studentus noteica vairāki faktori: fakultātē katru gadu studē 10-12 *Erasmus* apmaiņas studenti, docētāji ir uzkrājuši pietiekamu pieredzi daudzu gadu laikā studiju kursu docēšanā angļu valodā ārzemju studentiem; absolventi ir pieprasīti speciālisti darba tirgū, kā arī tiek piedāvāta unikāla programma, kas nav citās Latvijas augstākās izglītības iestādēs.

LLU veiksmīgi organizē darbu, lai piesaistītu potenciālos ārzemju studentus. Šo darbu organizē Starptautiskās sadarbības centrs kopā ar Komunikācijas un mārketinga centru un fakultātēm. Tiek veikti mārketinga pasākumi, studiju programmu apraksti ievietoti LLU mājaslapā, kur studējošie var gūt pilnīgu informāciju par studijām angļu valodā. Katru gadu Senāts apstiprina Uzņemšanas noteikumus un līdz 1. novembrim tie tiek publicēti LLU vietnē, t.sk., angļu valodā.

LLU veiksmīgi centralizēti veic studentu imatrikulāciju. Uzņemšanu organizē Starptautiskās sadarbības centrs, strādājot kopā ar Studiju centru un fakultātēm. LLU ir ieviesusi elektroniskā pieteikšanās sistēmu ārvalstu studējošajiem. Sarakste ar studentu notiek elektroniski. Starptautiskās sadarbības centrs kārtro dokumentu pieņemšanu, izvērtēšanu, izglītības dokumentu atzīšanu. Angļu valodas zināšanas tiek apliecinātas ar IELTS sertifikātu. Nepieciešamības gadījumā valodas zināšanu līmeņa pārbaudi veic arī LLU. Šādu pārbaudi nodrošina LLU Valodu centrs, izmantojot *Moodle* e-vidi. Potenciālie studējošie kārtro iestājekšāmenu – testu un piedalās mutiskā intervijā, parasti izmantojot *Skype*, kas ļauj pārliedzināties tai skaitā par reālajām angļu valodas zināšanām un pieņemt lēmumu par pretendenta uzņemšanu studijās.

LLU angļu valodā izstrādāti visi studentiem nepieciešamie dokumenti, piemēram, līgumi, anketu formas un citi iekšējie normatīvie dokumenti, t.sk., arī tādi, kas tieši nav saistīti ar mācību procesu, piemēram, dokumentācija, kas saistīta ar dzīvošanu LLU dienesta viesnīcā. Informāciju par studijām un normatīvos dokumentus angļu valodā var atrast LLU vietnē <https://www.llu.lv/en/study-guide-documents>. LLU ir izstrādāta un tiek īstenota kvalitātes vadības sistēma: https://www.llu.lv/sites/default/files/2018-11/KV_cepure_4_1.pdf. LLU ir apstiprinātas procedūras un kārtības, piemēram, kā jāveic nodarbību plānošana. Ar studijām saistītos jautājumus skata Metodiskā komisija, fakultātes dome, un tikai tad informācija tiek publicēta vai iekļauta studiju reģistrā. Katru semestri studentiem, tajā skaitā ārvalstu, tiek aicināti aizpildīt aptaujas par studiju kursu kvalitāti.

LLU PTF studiju programmas “Pārtikas zinātne” apguvei ir nodrošinājusi studējošajiem piekļuvi visiem ar studiju procesu saistītajiem dokumentiem un nepieciešamajiem studiju materiāliem angļu valodā. Fakultātes vietnē ir publicēts programmas apraksts, studiju plāns un studiju kursu apraksti. Savukārt e-studiju *Moodle* vidē visiem programmā iekļautajiem kursiem ir ievietoti: studiju kursu apraksti, nodarbību kalendārais plāns, mācību materiāli un norādīta izmantojamā literatūra ar saitēm uz pilnā apjomā publiskotajiem informācijas avotiem, kur tas ir iespējams. E-studiju vidē doti arī laboratorijas darbu protokoli un praktisko darbu apraksti.

Studiju programmas “Pārtikas zinātne” mācībspēki ir guvuši bagātu pieredzi darbā ar ārzemju studentiem. Saskaņā ar LLU rektora rīkojumu studiju kurss pilnā apjomā tiek īstenots, ja to izvēlas vismaz 2 studējošie. Mācību ekskursijas un laboratorijas darbus *Erasmus* ārzemju studenti veic kopā ar latviešu plūsmas studentiem. Tikšanās laikā mācībspēki apliecināja, ka docēšana angļu valodā ir gan izaicinājums, gan iespēja ar katru gadu ievērojami paaugstināt savu profesionālo kompetenci. Mācībspēki pauda vairākas atziņas, kas gūtas darbā ar ārzemju studentiem:

- komunikācijā nepieciešama toleranta pieeja nozīmīgu kultūras un reliģisko atšķirību dēļ;
- studiju darbā jāņem vērā studentu priekšzināšanu atšķirības un dažādā izpratne par studiju procesa norisi;
- sekmīgai saskarsmei docētājiem dažkārt jāapgūst reģionam raksturīgā žestu valodai, arī angļu valodas izruna;

- docētājiem jārosina dalīties studentus ar viņu dzīves pieredzi, kas saistīta ar studiju saturu;
- studiju kursu kalendārajam plānam jābūt publicētam, kā arī studiju programmas vadībai un kursu docētājiem jābūt vienmēr pieejamiem (e-pastā, klātienē) organizatorisko jautājumu risināšanai;
- katra nodarbība docētājiem prasa rūpīgu plānošanu un gatavošanos tai;
- studējošajiem ir augsta motivācija, kas izpaužas vēlmē: izprast mācību saturu, noskaidrot vērtējumu pamatojumu, pieļautās kļūdas, maksimāli izmantot studijām nodarbību laiku un savlaicīgi uzsākt maģistra darba izstrādi.

Tikšanās laikā eksperts guva apliecinājumu tam, ka mācībspēki ir motivēti darbam ar ārzemju studentiem un šo darbu veic atbildīgi.

Studiju programmas “Pārtikas zinātne” mācībspēkiem ir pietiekamas angļu valodas zināšanas programmas kursu docēšanai. Gatavību uzsākt apmācību angļu valodā formāli pamato iesniegtais apliecinājums par visu 20 mācībspēku angļu valodas zināšanām vismaz B2 līmenī (atbilstoši Ministru kabineta noteikumiem Nr. 795 “*Studiju programmu licencēšanas noteikumi*”). Visi mācībspēki ir izstrādājuši savu docējamo studiju kursu aprakstus, kalendāros plānus, mācību materiālus e-studiju vidē angļu valodā. 16 studiju kursu mācībspēkiem pēdējos 3 studiju gados jau ir uzkrāta pieredze programmas studiju kursu docēšanā angļu valodā. Tikšanās laikā mācībspēki apliecināja, ka, docējot kursus angļu valodā, ar katru gadu jūkami uzlabojas valodas zināšanas. 12 no 20 programmas īstenošanā iesaistītajiem mācībspēkiem ir izmantojuši *Erasmus* iespējas, vadot nodarbības citās Eiropas augstskolās, docētāji regulāri piedalās ar mutiskiem ziņojumiem konferenču plenārsēdēs, ir autori publikācijām angļu valodā. Bez tam LLU piedāvā mācībspēkiem iespējas pieteikties elektroniskai valodas zināšanu testēšanai un LLU darbiniekiem finansiāli ļoti izdevīgu valodas kursu apguvi. 2019./20. studiju gadā 14 no 20 programmas mācībspēkiem ir pieteikušies valodas zināšanu pilnveidei un testēšanai LLU īstenotā SAM 8.2.2. projekta ietvaros, pēc kura paredzēts saņemt arī apliecības par valodas prasmes līmeni. Ievērojot iepriekš minēto, eksperts guvis pārliecību, ka mācībspēki ir gatavi studiju programmas īstenošanai angļu valodā.

Studiju programma “Pārtikas zinātne” ir unikāla programma Latvijā, tai ir teicama materiāli tehniskā bāze, kas padara to pievilcīgu ārzemju studējošajiem. Tikai šīs programmas studentiem Latvijā ir iespēja studiju gaitā apgūt pilnu tehnoloģisko procesu un veikt produkcijas kvalitātes uzraudzību. Fakultāte ir izveidojusi modernas studiju un zinātniskās laboratorijas (Mikrobioloģijas laboratorija, Pārtikas procesu un iekārtu laboratorija, Sensorās vērtēšanas laboratorija, Zinātniskā laboratorija (pārtikas struktūrmehāniskā analīze/ hromatogrāfija), Iepakojšanas laboratorija) un datorklases.

Bibliotēkā pilnībā ir pieejama visam studiju procesam nepieciešamā literatūra, t.sk., elektroniskā formātā, arī brīvpieejas un abonēto datu bāzu informācija. LLU Bibliotēka seko kursu aprakstos iekļautajam literatūras sarakstam, sniedz informāciju par literatūras pieejamību un veic nepieciešamās literatūras pasūtīšanu.

Pēc eksperta lūguma tikšanās dalībnieki norādījuši arī uz studiju programmas vājajām pusēm un iespējamajiem draudiem:

- sarežģītās likumdošanas prasības;
- neprognozējamās izmaiņas kopējā izglītības politikā;
- neliels studējošo skaits, kas neļauj pāriet no individuālā darba uz grupu darbu ar angļu valodā studējošajiem;
- motivācijas trūkums atsevišķiem studentiem, īpaši no valstīm, kas nav Eiropas Savienības valstis;
- darba slodzes palielināšanas iespēja mācībspēkiem.

Eksperts atzinīgi vērtē tikšanās dalībnieku spēju analizēt programmas vājās puses un iespējamos draudus, un ir pamats uzskatīt, ka PTF vadībai un mācībspēkiem ir reālajai situācijai atbilstošs skatījums uz studiju programmas “Pārtikas zinātne” īstenošanu angļu valodā.

Tikšanās laikā tika norādītas izmaiņu ieviešanas radītās iespējas un, līdztekus jau analizētajam, arī citas programmas stiprās puses. Programmā Latvijas studējošo skaits samazinās, tāpēc tās docēšana angļu valodā uzskatāma par izaugsmes iespēju. Savukārt sekmīga studiju plūsmas izveide angļu valodā būtu priekšnoteikums doktora studiju programmas izveidei svešvalodā. Līdztekus ārzemju studentiem, internacionālā studiju vidē varētu iekļauties arī latviešu plūsmas studenti, kas padarītu sekmīgāku viņu iesaistīšanos *Erasmus* aktivitātēs un starptautiskos projektos. Mācībspēki apzinās savu kompetenci un kapacitāti, rūpējas par PTF reputāciju un apliecina vēlmi iekļūt labāko Eiropas Savienības universitāšu skaitā. Teikto apliecina tikšanās ar mācībspēkiem paustais viedoklis: *“Mēs varam, mums ir kapacitātes, spēks un varēšana.”* Eksperta skatījumā gan PTF vadībai, gan mācībspēkiem ir skaidrs skatījums kā programmas “Pārtikas zinātne” studijas angļu valodā sekmēs fakultātes darba izaugsmi.

4. Secinājumi

Ņemot vērā LLU un LLU PFF uzkrāto bagāto pieredzi studiju programmu īstenošanā angļu valodā, mācībspēku labās angļu valodas zināšanas un uzkrāto pieredzi darbā ar angļu valodā studējošajiem studentiem, mācību vides atbilstību studējošo vajadzībām – studiju procesa nodrošinājumu ar nepieciešamo literatūru, e-studiju vidi, citiem informācijas resursiem angļu valodā, kā arī mūsdienīgas studiju tehniskās bāzes nodrošinājumu (studiju telpas un laboratorijas), var secināt, ka LLU var uzsākt studiju virziena “Ražošana un pārstrāde” (akreditācijas lapa Nr. 92, izsniegta 02.07.2018) studiju īstenošanu angļu valodā akadēmiskā maģistra studiju programmā “Pārtikas zinātne” (licence Nr. 04056-78 izsniegta 25.11.2009.) pie nosacījuma, ka tiek ņemta vērā eksperta rekomendācija attiecībā uz latviešu valodas apguves kursa iekļaušanu studiju programmas obligātajā apjomā.

5. Rekomendācijas

1. Iekļaut latviešu valodas apguves studiju kursu programmas studiju plāna obligātajā daļā, līdz AIC Studiju kvalitātes komisijas lēmuma pieņemšanai.
2. Atjaunot LLU kursu reģistrā studiju kursu aprakstu, atbilstoši AIC iesniegtajiem precizētajiem kursu aprakstiem, līdz attiecīgo kursu docēšanas uzsākšanai.

Jāzeps Logins

2019. gada 19. augusts